Gemeente Amsterdam

Versie
9 oktober 2019

Aanpak loodverontreiniging Amsterdam

tussenstand medio 2019

Inhoud

1 Inleiding....3

2 Inventarisatie speelplaatsen....4
2.1 Waarom zijn speelplaatsen belangrijk?....4
2.2 Vooronderzoek....4
2.3 Bodemonderzoek....4
2.4 Sanering....5
2.5 Planning....6
2.6 Kosten....7
2.7 Aandachtspunten en acties....7

3 Tuinen....9
3.1 Waarom zijn tuinen belangrijk....9
3.2 Algemene aanpak....9
3.3 Websites....9
3.4 Gerichte informatie....10
3.5 Ondersteuning vanuit gemeente....10
3.5.1 Onderzoek....10
3.5.2 BUS-melding....11
3.5.3 Grondafvoer....11
3.5.4 Wat moet de eigenaar doen....11
3.5.5 Relatie tot subsidie....12
3.5.6 Woningbouwcoorperaties, particuliere verhuur en eigenaar/bewoners....12
3.5.7 Volkstuinen....13
3.5.8 Loden Waterleidingen....13
3.6 Pilot....13
3.7 Toekomst en planning....14
3.8 Capaciteit en budget....15
3.9 Knelpunten en risico's....15

4 Projectmanagement, bestuurlijk, omgevingsmanagement, financiën, capaciteit, planning....16
4.1 Bestuurlijk....16

4.2 Projectmanagement.....16
4.3 Financien.....16
4.4 Capaciteit.....17

1 Inleiding

Naar aanleiding van gewijzigde inzichten in de blootstellingsrisico's van jonge kinderen aan lood in de bodem voert de gemeente Amsterdam enkele acties uit om blootstelling te verminderen.

Op basis van een maatschappelijke kosten/batenanalyse is in een gemeentelijke werkgroep met de GGD en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een samenhangende aanpak geformuleerd om de blootstellingsrisico's aan te pakken. Deze aanpak is niet vastgesteld door de directie van G&O omdat het nog een aantal open einden in zaten op budgettair en juridisch vlak.

Desondanks zijn enkele elementen van het plan in uitvoering genomen en worden andere acties voorbereid. Deze acties zijn in ieder geval doelmatig en ons inziens minimaal nodig om als gemeente verantwoordelijkheid te nemen. Deze acties kunnen ook zo worden bijgestuurd dat ze gegarandeerd binnen het beschikbaar budget kunnen worden uitgevoerd.

1. In de nieuwe nota bodembeheer zijn aangepaste normen opgenomen;
2. De voorlichting over lood wordt verbeterd;
3. De gemeente inventariseert en beoordeelt kinderspeelplaatsen bij scholen, kinderdagverblijven en de openbare ruimte. Zo nodig worden meetregelen getroffen. Dit deelproject is ongeveer halverwege en loopt tot voorjaar 2020
4. De gemeente start begin 2020 een tuinenproject

In deze rapportage worden de tussenstand van de inventarisatie gegeven en wordt een opzet van het tuinenproject gegeven. Deze acties worden getrokken door afdeling Bodem van G&O.

Voor de inhoudelijke achtergrond van dit project wordt verwezen naar het plan van aanpak diffuus lood'' van 4 januari 2019.

2 Inventarisatie speelplaatsen

2.1 Waarom zijn speelplaatsen belangrijk?

Het is wenselijk om de totale blootstelling van jonge kinderen aan lood in de bodem zo veel mogelijk te beperken. Omdat het budget niet oneindig groot is, dient een afweging te worden gemaakt en hebben de meest effectieve maatregelen prioriteit. Op speelplaatsen, kinderdagverblijven en scholen zijn relatief vaak en veel kinderen aanwezig. Als het loodgehalte dan ook nog hoog is, zal de totale blootstelling hoger zijn dan op andere plaatsen. Het is daarom erg doelmatig om die plaatsen te onderzoeken daar maatregelen te nemen.

2.2 Vooronderzoek

Dtalab heeft een lijst opgesteld met ca 1100 locaties waar veel kinderen spelen. Het gaat om scholen, kinderdagverblijven en kinderspeelplaatsen. Deze informatie bleek niet compleet. Uit navraag bij stadswerken bleek dat er nog ca 500 locaties ontbraken. Deze zijn toegevoegd. Op basis van beschikbare informatie is een eerste schifting gemaakt van locaties waar een verhoogde kans op blootstelling is. Daarbij is zowel naar de bodemverontreiniging als naar de inrichting gekeken. Locaties die volledig verhard zijn of schoon zijn worden van de lijst afgevoerd.

De overige locaties bekijken we meer in detail. Daarbij wordt het bodeminformatiesysteem geraadpleegd, wordt historische informatie beoordeeld en wordt de locatie bezocht. Dat vooronderzoek leidt tot een onderzoeksplan voor het feitelijk bodemonderzoek.

	Totaal	Uitgevoerd en afgerond	In uitvoering	Te doen	% uitgevoerd
Stand per 1/7/2019	1600	650	300	650	50

Het vooronderzoek wordt in een tempo van 100 locaties per maand uitgevoerd door 2 medewerkers van de afdeling bodem.
Omdat de oorspronkelijke lijst van datalab niet compleet was, zijn er ca 500 locatie bijgekomen. Bij het huidige temp is het vooronderzoek begin op alle locaties uitgevoerd

2.3 Bodemonderzoek

Op de locaties waar kinderen aan lood worden blootgesteld voeren we een bodemonderzoek uit. Met dit bodemonderzoek wordt de bovenste grondlaag van 20 cm onderzocht. Dit is de laag waar kinderen mee in contactkomen en die het risico bepaalt. De resultaten worden getoetst aan de waarden 100 en 370mg/kg. Bij overschrijding van de hoogste waarde wordt vervolgonderzoek uitgevoerd. Bij concentraties tussen 100 en 370 mg/kg krijgen scholen en kinderdagverblijven gebruiksadviezen waarmee ze de blootstelling kunnen verminderen.

	Prognose totaal	uitgevoerd	Te doen	% uitgevoerd
Aantal:Stand per 1/10/2019	300	120	180	40%
Kosten	€ 300.000	€120.000	€ 180.000	40%

De bodemonderzoeken worden uitgevoerd zodra het vooronderzoek is voltooid. De onderzoeken lopen via een Raamcontract dat door afdeling bodem is afgesloten met Van der Helm.
We overwegen om deze onderzoeken zelf uit te gaan voeren met een XRF-meter. Dat gaat bij gelijke inzet van capaciteit echter wel ten koste van de snelheid van het vooronderzoek en levert geen kostenbesparing op.

Op de locaties waar in het eerste onderzoek gehalten hoger dan 370 zijn aangetoond, voeren we aanvullend onderzoek uit. Met dit onderzoek worden de resultaten van het eerste onderzoek geverifieerd en worden gegevens verzameld zodat saneringsmaatregelen kunnen worden uitgevoerd

	Prognose totaal	uitgevoerd	Te doen	%
Stand per 1/10/2019	15	7	8	30 %
Kosten	€ 60.000	€ 28.000	€ 32.000	30 %

Op 1 oktober 2019 zijn er 7 onderzoeken uitgevoerd en zijn de conceptrapporten gereed. Het lijkt erop dat de bodemverontreiniging vooral een probleem is bij de kinderdagverblijven en in mindere mate bij de openbare ruimte en de scholen.

2.4 Sanering

De locaties met onbedekte bodem en concentraties hoger dan 370 mg/kg moeten bij voorkeur worden gesaneerd. Hoewel er geen sprake is van een harde verplichting heeft de gemeente het voornemen om de saneringen uit te voeren ten laste van het budget voor diffuse loodverontreiniging. Daarmee vult de gemeente haar verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de kinderen in. Daartoe zullen wel duidelijke afspraken gemaakt moeten worden met de beheerders van de kinderdagverblijven en scholen. Saneringen kunnen worden uitgevoerd door het aanbrengen van een tegelverharding of door het aanbrengen van een schone leeflaag van 1,0 meter dik

	Prognose totaal	Uitgevoerd	Te doen	%
Stand per 1/10/2019	10	0	10	0
Kosten	€ 500.000	0	€ 500..000	0

De kosten voor de uitvoering van de saneringen kunnen slecht geraamd worden. Hier is een standaard bedrag van € 50.000 per locatie opgenomen voor 10 locaties. De ervaring leert inmiddels dat op sommige locaties met minimale middelen blootstelling kan worden tegengegaan. De bijkomende kosten van voorbereiding, begeleiding, logistiek en mobilisatie zullen een relatief groot deel van de kosten bepalen.

Om de sanering uit te kunnen voeren zijn de volgende voorbereidende en begeleidende acties nodig:

1. Opstellen overeenkomst met beheerder/eigenaar locatie. Hierin wordt afgesproken dat G&O de sanering uitvoert en dat de beheerder medewerking verleent. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden over uitvoeringsperiode, randvoorwaarden aan de uitvoering, en hoe de locatie wordt opgeleverd. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden over de inrichting na de sanering ;
2. Opstellen van werkomschrijving waarmee de aannemer wordt gecontracteerd. Er zullen offertes aangevraagd en beoordeeld moeten worden. Vervolgens moet de opdracht worden verleend ;
3. Verdere voorbereiding, vergunningen en verzekering;
4. Afstemming werkzaamheden tussen aannemer en locatiebeheerder;
5. Directievoering, toezicht en milieukundig toezicht waaronder het opstellen van een evaluatierapport;

2.5 Planning

Hieronder de planning van dit moment.

	start	Gereed	Aantal		
vooronderzoek	September 2018	Februari 2020	1600		
1e bodemonderzoek	December 2018	Maart 2020	300		
2e bodemonderzoek	April 2019	Mei 2020	15		
sanering	December 2019	Juli 2020	10		

Het tempo en dus de planning wordt bepaald door de beschikbare capaciteit bij onze afdeling. Uitgangspunt bij de planning is dat 2 medewerkers 4 dagen per week werken aan vooronderzoek en het uitzetten van bodemonderzoek. Als deze medewerkers zelf onderzoek uit gaan voeren met de XRF-meter, zou de planning nog ca 6 maanden uitlopen

2.6 Kosten

Hieronder worden(geraamde) kosten voor het inventarisatieproject weergegeven

	Per 1/7/2019	prognose		
Personeelskosten Bodem	200.000	400.000		
Datallab				
1e bodemonderzoek, uitvoering	120.000	300.000		
2e bodemonderzoek	20.000	60.000		
sanering	0	500.000		
Totaal	340.000	1.260.000		

3 Tuinen

3.1 Waarom zijn tuinen belangrijk

Op speelplaatsen zullen vaak en veel kinderen komen, maar ook in tuinen kunnen kinderen spelen en met lood verontreinigde grond binnenkrijgen. Dat is lang niet bij alle tuinen zo. Niet iedereen heeft kleine kinderen tot 6 jaar en de tuinen zijn vaak verhard of onaantrekkelijk voor kinderen om te spelen. Toch zal het wel degelijk voorkomen dat jonge kinderen in vervuilde tuinen spelen en worden blootgesteld aan lood. De gemeente wil ook deze blootstelling terugdringen.

3.2 Algemene aanpak

In Amsterdam zijn veel tuinen met loodgehalten hoger dan de advieswaarde van 370 mg/kg. In de historische en 19^{e} -eeuwse stad is de kans op een verontreinigde tuin groot. Het is echter ondoenlijk, onbetaalbaar en onnodig om alle verontreinigde tuinen te saneren. Bovendien zijn de risico's met eenvoudige maatregelen tegen te gaan. Om deze reden hanteren we voor de tuinen een andere aanpak dan voor de speelplaatsen:

- Algemene voorlichting geven over lood, communiceren over de risico's via groeiapp en websites van GGD, OD en G&O. Deze informatie maakt duidelijk wat de risico's zijn, maar geeft ook aan met welke eenvoudige maatregelen deze risico's zijn weg te nemen;
- Gerichte informatievoorziening waarbij ook wordt gewezen op de hulp die de gemeente biedt bij onderzoek en sanering;
- Ondersteuning vanuit gemeente:
    - Medewerker komen langs met meetapparatuur en kunnen maatwerkadvies geven;
    - Als een tuineigenaar gaat saneren ,neemt de gemeente gratis de grond in ontvangst en zorgt voor verdere verwerking

Op deze manier wordt een juiste balans gevonden tussen de verantwoordelijkheid en de mogelijkheden van de tuineigenaar en ouders enerzijds en de gemeente anderzijds.

3.3 Websites

G&O heeft met de GGD en de OD afgesproken dat alle drie de organisaties informatie over lood verstrekken vanuit de eigen invalshoek. Daarbij verwijzen de organisaties naar elkaar door. De verdeling is:
GGD: risico's van lood en gebruiksadvies
OD: Waar komt lood voor (loodkaart), nota bodembeheer
G&O/Gemeente Amsterdam: Project kinderspeelplaatsen en tuinenproject

3.4 Gerichte informatie

Op basis van ervaringen verwachten we dat zeer weinig mensen op basis van algemene informatie actie zullen ondernemen . De problematiek is belangrijk genoeg om te proberen om de aandacht en respons te verhogen en daarmee de blootstellingsrisico's te verlagen. Dit kan bereikt worden door gerichte wijksgewijze aanpak waarbij deelname aantrekkelijk wordt gemaakt door particulieren te wijzen op de ondersteuning die de gemeente kan geven

3.5 Ondersteuning vanuit gemeente

3.5.1 Onderzoek

De gemeente biedt aan om langs te komen om het loodgehalte te bepalen. Dat kan op initiatief van een bewoner of naar aanleiding van een voorlichtingsbijeenkomst. Burgers krijgen de mogelijkheid om een afspraak te maken met medewerkers van de gemeente die met een XRF meter de tuin kunnen onderzoeken. Dit heeft een aantal grote voordelen. Onze medewerkers kunnen uitleggen wat de risico's zijn en wat mensen kunnen doen om die risico's weg te nemen. Daarnaast kunnen ze met de meter direct bepalen wat de loodconcentratie in de tuin is zodat mensen ook meteen weten wat er aan de hand is. Tot slot kunnen onze medewerkers dan wijzen op de mogelijkheid om de verontreinigde grond naar de grondbank te brengen.
Het afgraven van vervuilde grond is één methode om de blootstelling te verminderen, maar andere maatregelen mogelijk. Denk hierbij aan het plaatsen van een zandbak, het aanbrengen van tegels, gras of houtsnippers of het voor kleine kinderen onbereikbaar maken van het vuile deel van de tuin.

Werkwijze:

1. Mensen bellen met de loodconsulent (algemene nummer bodem) en maken een afspraak;

2. Bodem huurt 1 week per maand een XRF-meter en lopen dan de afspraken langs;
3. Medewerkers bodem voeren metingen uit en geven informatie. Ze wijzen op de mogelijkheid om de grond af te voeren en bieden hulp aan bij het opstellen van een BUS-melding. Aan tafel maken ze een kort verslag en versturen dat direct.
4. Het initiatief en verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de sanering en het inhuren van milieukundige en aannemer ligt geheel bij de tuineigenaar

Het voordeel van deze werkwijze is dat voorlichting en onderzoek kan worden gecombineerd en dat direct maatwerkadvies kan worden gegeven. Het nadeel is dat dit onderzoek niet onder Kwalibo wordt uitgevoerd en dus niet erkend wordt als volledig onderzoek. Als een tuineigenaar besluit te saneren zal nog een bodemonderzoek worden uitgevoerd door een erkend bodemonderzoeksbureau.

3.5.2 BUS-melding

Afdeling bodem komt tuineigenaren verder tegemoet door te ondersteunen bij het doen van een BUS-melding en door de grondafvoer naar de grondbank te regelen en de kosten voor de eindverwerking voor rekening te nemen. Door onderzoek, BUS-melding en grondafvoer te regelen willen wij het uitvoeren van saneringen zodanig faciliteren dat het aantrekkelijk wordt bij tuinaanleg of verbouwingen.

Bij het opstellen van de BUS-melding is het wel belangrijk dat de initiatiefnemer duidelijk aangeeft hoe de sanering wordt uitgevoerd. Bovendien moet er nog eens op gewezen worden dat de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering.

De bovenstaande ondersteuning wordt in principe al geboden als de concentraties hoger zijn dan 100 mg/kg, de onderste advieswaarde van de GGD. Als het stormloopt met de aanvragen en als we de stroom niet aankunnen, kan de grens op 370 worden gesteld, de bovenste advieswaarde van de GGD.

De gemeente kan niet helpen bij het zoeken van een aannemer of milieukundige omdat daarmee ook bedrijven zouden worden benadeeld. We kunnen er wel op wijzen waar de aannemer aan moet voldoen.

3.5.3 Grondafvoer

Tot slot kan de gemeente de grondafvoer voor rekening nemen. De aannemer kan de grond afvoeren naar de noodstort van de grondbank in de Heining. Daarbij controleert de grondbank of de grond van een loodsanering afkomt door de BUS-melding te controleren en de gegevens bij de loodconsulent te checken. De grondbank keurt de grond nogmaals en zorgt voor verdere afvoer en verwerking van de grond voor kosten van de gemeente.

3.5.4 Wat moet de eigenaar doen

In de eerste plaats bepaalt de bewoner of eigenaar of hij/zij maatregelen neemt en welke maatregelen genomen worden. De eigenaar kan natuurlijk kiezen voor enkele simpele, zelf te nemen maatregelen.
Maar als de eigenaar een de tuin wil saneren dan moet de eigenaar zelf een aannemer en milieukundig adviseur inschakelen. Het is zeer goed mogelijk dat er alsnog een bodemonderzoek moet worden uitgevoerd om aan de ARBO-regelgeving te voldoen. De aannemer zal de tuin leeghalen, de sanering uitvoeren waarna de tuin opnieuw kan worden ingericht. Dit zijn aanzienlijke kostenposten. Het is daarom te verwachten dat eigenaren alleen voor een sanering kiezen als de tuin opnieuw moet worden ingericht.

3.5.5 Relatie tot subsidie

De gemeente heeft momenteel een subsidievordening stedelijke vernieuwing waarin de mogelijkheid wordt geboden om voor bodemsanering subsidie aan te vragen in de vorm van een financiële bijdrage. Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt, waarschijnlijk omdat mensen niet bekend zijn met deze mogelijkheid en omdat er nogal wat voorwaarden zijn.
Hoewel mensen altijd gebruik kunnen maken van de subsidieverordening is het niet doelmatig om de tuinsaneringen via de verordening te stimuleren om de volgende redenen:

- De administratieve lasten en doorlooptijd zijn hoog voor zowel de aanvragers als de gemeente;
- De doelmatigheid is moeilijk te toetsen en kan leiden tot complexe discussies
- Er is een subsidieplafond vastgesteld waardoor een aanvrager van tevoren niet weet of de subsidie wordt toegekend;
- Via de subsidieverordening betaalt de gemeente een groot deel van de saneringskosten waardoor binnen het beschikbare budget minder tuinen aangepakt kunnen worden

Zoals gezegd staat voor particulieren de mogelijkheid open om aanspraak te doen op de subsidieverordening, maar we zullen daar niet direct op aansturen.

3.5.6 Woningbouwcoorperaties, particuliere verhuur en eigenaar/bewoners

Voor het blootstellingsrisico maakt het niet uit of de tuin in eigendom is of wordt gehuurd, maar de 3 situaties hebben wel een eigen dynamiek. In alle gevallen hebben de ouders de mogelijkheid om de gebruiksadviezen toe te passen en daarmee het risico weg te nemen.

Woningbouwverenigingen zullen niet geneigd zijn tot het saneren van individuele tuinen. De renovatie van woonblokken is een natuurlijk moment om ook de tuinen te onderzoeken en saneren. We zullen contact zoeken met de corporaties om dit onder hun aandacht te brengen en ze te wijzen op hun verantwoordelijkheid.

Particuliere verhuurders zullen mogelijk niet geneigd zijn om opdracht te geven tot saneren vanwege de kosten. Een tuinonderzoek kan leiden tot een conflict tussen huurder en verhuurder. Dat is echter geen reden om geen onderzoek te doen, maar het is dan wel belangrijk om te wijzen op de indicatieve status van het onderzoek. Het gemeentelijk onderzoek kan niet dienen als bewijslast. Het zo een bestuurlijke overweging om geen bijdrage te leveren aan het saneren van tuinen van particuliere verhuurders omdat deze doorgaans kapitaalkrachtig genoeg zijn.
Vooralsnog maken we dat onderscheid niet.

3.5.7 Volkstuinen

Op dit moment en met dit plan richten we ons specifiek op stadstuinen. De bodem in de volkstuincomplexen is enkele jaren geleden onderzocht en beoordeeld. Daarbij is echter geen rekening gehouden met de nieuwe strenge loodnormen. Hoewel de loodgehalten in de volkstuincomplexen naar verwachting aanzienlijk lager zullen zijn dan in de oudstedelijke gebieden, kunnen we blootstelling niet bij voorbaat uitsluiten. We geven echter geen prioriteit aan het onderzoeken van volkstuinen. Mensen kunnen dus wel verzoeken om een locatiebezoek en een meting, maar we zullen de volkstuinders niet actief benaderen.

3.5.8 Loden Waterleidingen

Dit project is gericht op bodemverontreiniging. Maar er is nog een andere relevante blootstellingsroute aan lood, namelijk loden drinkwaterleidingen. In oude huizen zijn nog regelmatig loden leidingen aanwezig waardoor het drinkwater te hoge concentraties aan lood kan bevatten. In principe is de huiseigenaar verantwoordelijk voor het leidingwerk binnenshuis.

Waternet wil in navolging van andere drinkwaterbedrijven waarschuwen voor de risico's. Daarbij speelt natuurlijk de vraag of er loden leidingen aanwezig zijn. Bewoners kunnen dat zelf waarnemen of met behulp van Waternet proberen om het leidingmateriaal vast te stellen. Als de leidingen onzichtbaar zijn en de leidingen niet visueel beoordeeld kunnen worden is er de mogelijkheid om het kraanwater in het laboratorium te onderzoeken door middel van een testkit.

G&O is met Waternet in overleg om te bekijken of samenwerking mogelijk is. De medewerkers die de tuinen komen bekijken, kunnen bijvoorbeeld ook de waterleidingen beoordelen of een testkit achterlaten.

3.5.9 Rainproof

Eén van de manieren om blootstelling tegen te gaan is door het aanbrengen van een verharding. Het aanbrengen van een gesloten verharding is echter onwenselijk om daardoor extra wateroverlast ontstaat bij extreme buien. In de wens om Amsterdam meer Rainproof te maken is het streven om zoveel mogelijk verhardingen weg te halen . In overleg met Waternet zal worden bekeken welke afdekkingen geschikt zijn om de regen door te laten en de blootstelling tegen te gaan. De tuinbezoekers zullen ook op dat punt worden gefaciliteerd.

3.6 Pilot

De gemeente heeft zowel voor het onderzoek als op het gronddepot beperkte capaciteit beschikbaar. Om te voorkomen dat we veel mensen moeten teleurstellen is het van belang ervoor te zorgen dat de aanvragen worden gedoseerd. Aan de andere kant is het ook goed mogelijk dat er helemaal geen belangstelling is voor het loodprobleem. Tot op heden krijgen wij zeer weinig vragen of reacties over lood terwijl er toch op verschillende manieren aandacht voor is gevraagd.

Samen met de GGD en de Omgevingsdienst werken we een pilotproef uit om na te gaan of we meer belangstelling kunnen opwekken voor het loodprobleem en de mogelijkheden om daar wat aan te doen. De communicatieafdeling van de GGD zal daarbij een belangrijke rol spelen.

Waternet heeft ook belangstelling getoond om aan de proef mee te doen. In de oude stad zijn nog veel huizen met loden waterleidingen en daar zijn mensen zich niet altijd van bewust. Het ligt voor de hand om beide loodproblemen gezamenlijk op te lossen.

De uitgangspunten voor de pilot:

1. Een oude wijk met tuinen en gemengd woningbezit (eigenaren/bewoners, particuliere verhuur en corporaties en verhoogde loodgehalten;
2. De wijk moet op een natuurlijke manier begrensd zijn en niet te groot. Ervaringen uit Zaanstad leren dat je met 300 woningen met tuin gemiddeld een redelijke opkomst krijgt;
3. Goed voorbereiden met de buurtregisseur en kijken of we aan kunnen sluiten bij andere acties en bijeenkomsten;
4. Goede voorbereiding: bestuurlijke dekking, websites op orde, duidelijke afspraken met Waternet, onze medewerkers staan in de startblokken.

De voorlopige keuze voor pilotwijk is voorlopig gevallen op de Staatsliedenbuurt. De wijk is gebrouwd op een 19^{e} eeuws industriegebied en is mogelijk de meest verontreinigde wijk van Amsterdam. Volgens het Bodeminformatiesysteem komen in de wijk zeer hoge gehalten voor.

De wijk is gebouwd in een typisch Amsterdamse bouwblokkenstijl met 4 woonlagen en binnentuinen. In de wijk wonen 13.000 mensen verdeeld over 8.000 huishoudens. Er wonen 502 kinderen van 0-3 jaar en 817 kinderen van 4-14 jaar.

Van deze woningen zijn er 2400 bewoond door de eigenaars, er zijn 3700 cooperatiewoningen en de overige 1900 worden door particulieren verhuurd. Hierdoor hebben we de mogelijkheid om ervaring op te doen in verschillende situaties.

Een ander voordeel van de wijk is dat deze duidelijk begrensd is en eventueel in 3 of 6 logische eenheden is op te delen.

In deze wijk zullen we een bijeenkomst organiseren waarin we uitleg geven over de risico’s van lood. Ook zullen we daarbij aangeven wat mensen kunnen doen om deze risico’s te verminderen. We bieden daarbij aan om bij mensen langs te gaan om metingen uit te voeren en maatwerkadvies te geven.

Met de pilot willen we het volgende te weten komen:

- Kunnen we voldoende belangstelling genereren?;
- Hoe brengen we de boodschap goed over
- Hoe moeten we omgaan met de verschillende bewonercategorieën (eigenaren huurders, coöperaties);
- Hoe veel tijd en geld kosten de huisbezoeken;
- Lukt het om de loden waterleidingen te detecteren?
- Wat zijn de reacties;
- Worden maatregelen overwogen en zo ja welke

Na de pilot kan de aanpak eventueel aangepast worden en verder uitgewerkt en uitgevoerd

3.7 Toekomst en planning

De pilot is bedoel om te bekijken hoe we mensen het beste kunnen bereiken en welke knelpunten eventueel opgelost moeten worden. Bij een geslaagde proef zal de aanpak worden uitgerold over de hele stad. Vanwege de dynamiek met nieuwe bewoners en nieuwe plannen en omdat we verwachten dat maar een klein deel van de eigenaren meedoen zouden we deze aanpak tientallen jaren door kunnen gaan en elke wijk bijvoorbeeld om de 10 jaar opnieuw kunnen bezoeken.
Om dit project beheersbaar en overzichtelijk te maken stellen we voor om de volgende doelen te formuleren:

1. De pilot wordt begin 2020 uitgevoerd. Vanaf medio 2020 worden de bijeenkomsten regelmatig georganiseerd. Begin 2024 wordt het project afgerond met een evaluatie
2. In 4 jaar tijd zullen alle eigenaren en bewoners van woningen met tuin gericht worden geïnformeerd (1 bijeenkomst per week) en gewezen op de risico’s van lood in de bodem en van de mogelijkheden om daar wat aan te doen;
3. Na de pilot en verder halfjaarlijks wordt de aanpak geëvalueerd;
4. Na 4 jaar volgt de eindevaluatie van het project en advies gegeven over het vervolg
5. G&O, afdeling bodem financiert dit project. Voor de organisatie wordt ondersteuning gevraagd.

3.8 Capaciteit en budget

Voor de uitvoering van bovenstaande activiteiten is een inzet nodig van 2 fte om bij de bijeenkomsten informatie te geven en de afspraken die daaruit volgen uit te voeren.

De kosten worden bepaald door het organiseren van de bijeenkomsten, de huur van de XRF-meter en de grondafvoer.

Wij stellen voor om hier een budget van € 500.000 per jaar voor te reserveren. Dat is een totaal budget van € 2.000.000 voor de tuinen. In de evaluaties zal worden bepaald of dit budget afdoende is om tegemoet te komen aan de vraag.

3.9 Knelpunten en risico’s

Dit deel van het loodproject moet worden opgestart. We zien enkele mogelijke knelpunten en risico’s:

1. We kunnen met geen mogelijkheid aangeven hoe veel belangstelling we kunnen verwachten. De pilot is bedoeld om na te gaan hoe we mensen kunnen bereiken, maar er is geen garantie dat we voldoende aandacht krijgen. Het is natuurlijk ook niet uitgesloten dat het storm loopt. In dat geval moeten we vertragen of het project aanpassen en meer capaciteit en budget aanvragen;
2. We richten ons in principe op bewoners/gebruikers van de tuinen. Omdat hun kinderen risico lopen. Als de bewoners ook eigenaar zijn, kunnen ze zelf tot sanering besluiten. Maar als de bewoners het huis huren, hebben de eigenaren mogelijk een ander belang. We mengen ons dan in de relatie tussen huurder en verhuurder. Dit is voor ons geen reden om ervan af te zien om huurders te benaderen, maar we moeten wel goed nadenken hoe we de eigenaren betrekken;
3. We hebben nog geen aanpak van moestuinen en volkstuinen vastgesteld. Ca 10 jaar geleden is er wel uitgebreid aandacht geweest voor tuincomplexen, maar daarbij zijn wel de oude loodnormen aangehouden. Ons voorstel is om voor moes- en volkstuinen tot een vergelijkbare aanpak te komen als dit;
4. Wij leveren directe en geen financiële ondersteuning. Dit is feitelijk een vorm van subsidiering. We moeten nagaan of deze ondersteuning rechtmatig is en/of de subsidieverordening moet worden aangepast.
5.

4 Projectmanagement, bestuurlijk, omgevingsmanagement, financiën, capaciteit, planning

4.2 Bestuurlijk

De werkzaamheden zoals hierboven beschreven vallen onder het mandaat van de directeur G&O en afdeling bodem.
Echter de inspanning die de gemeente levert om de loodproblematiek aan te pakken is een bestuurlijke keuze. We kiezen voor een pragmatische aanpak waarbij de verantwoordelijkheid bij de burgers ligt. Het college kan hierop worden aangesproken, zeker als we ons inspannen om tuingebruikers te benaderen.

Wij stellen voor om het bestuur te informeren over de voortgang van het inventarisatieproject en instemming te vragen om de saneringen uit te voeren en de pilot voor de tuinen op te zetten

4.3 Projectmanagement

De gemeentelijke aanpak diffuus lood bestaat uit verschillende deelprojecten en wordt gecoördineerd vanuit G&O afdeling bodem. De coördinator diffuus lood initieert en bewaakt deelprojecten, zorgt voor de samenhang en is verantwoordelijk voor de externe contacten. De projectleider inventarisatie draagt er zog voor dat het inventarisatieproject wordt uitgevoerd. Voor het tuinenproject zal na de pilot een projectleider worden aangesteld.

4.4 Financien

Voor het hele loodproject is een budget van € 3.500.000,- Beschikbaar. Het budget is maatgevend. Dat betekent wel dat mogelijk niet iedereen die een sanering wil uitvoeren ook ondersteund kan worden.

4.5 Capaciteit

Naar verwachting zal de personele inzet van afdeling bodem vanaf 2019 tot en met 2023 ca 2 fte zijn. Dit betreft projectleiding, aansturing en uitvoering.